

רשומות

ספר החוקים

16 בפברואר 2016

2531

ז' באדר א' התשע"ו

עמוד

548	..... חוק הסדרת העיסוק בהדברה תברואית, התשע"ו-2016
	תיקונים עקיפים:
	חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000 – מס' 95
	חוק הגנת הסביבה (סמכויות פיקוח ואכיפה), התשע"א-2011 – מס' 4
574	..... חוק חופשה שנתית (תיקון מס' 15 והוראת שעה), התשע"ו-2016

חוק הסדרת העיסוק בהדברה תברואית, התשע"ו-2016*

פרק א': מטרה והגדרות

1. מטרה
חוק זה מטרתו להסדיר את העיסוק בהדברת מזיקים לאדם ולרכוש, שאינה לצרכים חקלאיים, ובכלל זה לקבוע הוראות לעניין הכשרתם ואופן פעולתם של העוסקים בהדברה כאמור, הליכי הרישוי לעיסוק בהדברה והפיקוח על העיסוק כאמור, בין השאר על ידי קביעת איסורים וחובות בהתאם לעקרון הזהירות המונעת, והכול לשם הגנה על חיי אדם, בריאותם ואיכות חייהם של בני אדם, מניעת מפגעים תברואיים וסביבתיים, והגנה על הסביבה לרבות משאבי הטבע, המערכות האקולוגיות והמגוון הביולוגי, למען הציבור ולמען הדורות הבאים ובהתחשב בצורכיהם.
2. הגדרות
בחוק זה –
- "אמצעי טיפול" – אמצעים מכניים, פיסיקליים או ביולוגיים להשמדה, למשיכה, ללכידה, לעיכוב התפתחות, לדחייה, להרחקה או לצמצום אוכלוסייה של מזיקים, או אמצעים כימיים למשיכה או ללכידה של מזיקים;
- "בית גידול למזיקים" – כל מצע לרבות מבנה, כלי תחבורה, מקווה מים, צמח, מכל, שטח פתוח, מיתקן, חפץ או חומר, שמצבו, אופן החזקתו או אופן השימוש בו מאפשרים התפתחות מפגע או מטרד, למעט מצע כאמור בסביבה טבעית ולמעט אדם או בעלי חיים שאינם מזיקים;
- "גן לאומי", "ערך טבע מוגן" ו"שמורת טבע" – כהגדרתם בחוק גנים לאומיים; "הדברה" – שימוש באמצעים כימיים להשמדה, לעיכוב התפתחות, לדחייה, להרחקה או לצמצום אוכלוסייה של מזיקים;
- "הדברה באיורד" – הדברה באמצעות גז;
- "הוועדה המייעצת" – הוועדה המייעצת לענייני מדבירים שמונתה לפי סעיף 24;
- "חוק גנים לאומיים" – חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998¹;
- "חוק הגנת הסביבה" – חוק הגנת הסביבה (סמכויות פיקוח ואכיפה), התשע"א-2011²;
- "חוק החומרים המסוכנים" – חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993³;
- "חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז-1977⁴;
- "חוק להגנת חיית הבר" – חוק להגנת חיית הבר, התשט"ו-1955⁵;
- "חיית בר מוגנת" – כהגדרתה בחוק להגנת חיית הבר;
- "מדביר" – מי שיש בידו רישיון מדביר, הרשום במרשם המדבירים לפי סעיף 13;
- "מדביר מסייע" – כמשמעותו בסעיף 6;
- "מוצרים מעובדים" – תוצרים של תעשייה או מלאכה, ובכלל זה, מוצרי מזון, למעט תוצרת חקלאית לא מעובדת, ולרבות אריזות של תוצרים כאמור;

* התקבל בכנסת ביום כ"ט בשבט התשע"ו (8 בפברואר 2016); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הממשלה – 861, מיום ט"ז באדר ב' התשע"ד (18 במרס 2014), עמ' 482.

¹ ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

² ס"ח התשע"א, עמ' 738.

³ ס"ח התשנ"ג, עמ' 28.

⁴ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

⁵ ס"ח התשט"ו, עמ' 10.

"מזיקים" – בעלי חיים שאינם ערך טבע מוגן או חיית בר מוגנת, העלולים לגרום למפגע או למטרד, ומנויים בתוספת הראשונה;

"מטרד" – נוכחות או פעילות של מזיקים הגורמת נזק לרכוש, ובכלל זה למוצרים מעובדים, או אי-נוחות חמורה לאדם, או שיש חשש ממשי שתגרום לנזק או לאי-נוחות כאמור;

"המנהל" – עובד המשרד הכפוף במישרין למנהל הכללי של המשרד, שהשר הסמיכו לעניין פרק ו';

"מפגע" – נוכחות או פעילות של מזיקים הגורמת לפגיעה בגוף האדם או בבריאותו או שיש חשש ממשי שתגרום לפגיעה כאמור, והכול באחת מדרכים אלה:

(1) עקיצה, נשיכה, התזה, מגע או השפעה של מזיקים, העלולה לגרום לתגובה פיזית באדם;

(2) העברת מחוללי מחלה לאדם;

"מפעיל" – מי שמפעיל, דרך קבע, אדם אחר בביצוע הדברה, בין שהמפעיל הוא מדביר ובין שאינו מדביר, ובכלל זה מי שהוא בעלים או מנהל של עסק המציע לציבור שירותי הדברה;

"המשרד" – המשרד להגנת הסביבה;

"סביבה טבעית" – כל אחד מאלה:

(1) מקום שהוא בצורתו הטבעית או שלא עבר שינויים משמעותיים על ידי אדם, או שצורתו הטבעית שוחזרה או שהוא מיועד לשחזור כאמור;

(2) שמורת טבע, גן לאומי או מקום שיועד בתכנית כהגדרתה בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965⁶, לשמורת טבע, לגן לאומי או ליער;

(3) מקום שאינו בצורתו הטבעית אך מתקיימת בו מערכת אקולוגית טבעית או שמטרתו יצירה של תנאים המדמים מערכת אקולוגית טבעית;

"פעולות מניעה" – פעולות מכניות או טכניות המופעלות לגבי בית גידול למזיקים לשם מניעת התפתחות של מזיקים, מפגע או מטרד, ובכלל זה סילוק, ייבוש, ניקוז, כיסוי, בנייה וסתימה;

"רישיון מדביר", "רישיון" – כל אחד מאלה: רישיון מדביר בדירות, רישיון מדביר במבנים ובשטח פתוח, רישיון מדביר באיור או רישיון מדביר צבאי;

"רישיון מדביר בדירות", "רישיון מדביר במבנים ובשטח פתוח", "רישיון מדביר באיור" ו"רישיון מדביר צבאי" – כמשמעותם בסעיף 4;

"הרשם" – רשם לענייני מדבירים שמונה לפי סעיף 23;

"תכשיר הדברה" – חומר או תערובת של חומרים כימיים, בכל מצב צבירה, המיועדים להדברה;

"תכשיר הדברה רשום" – תכשיר הדברה שנרשם לפי חוק החומרים המסוכנים;

"השר" – השר להגנת הסביבה.

פרק ב': רישוי מדבירים

3. (א) לא יעסוק אדם בהדברה אלא אם כן יש בידו רישיון מדביר שניתן לו לפי חוק זה וחות רישוי מסוג המתאים לביצוע ההדברה, ובהתאם לתנאי הרישיון ולהוראות לפי חוק זה.

⁶ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

(ב) לעניין חוק זה, "עיסוק בהדברה" – כל אחד מאלה, בין שהוא נעשה בתמורה ובין שלא בתמורה:

(1) ביצוע הדברה דרך עיסוק, לרבות באמצעות תכשיר הדברה המיועד לפי דין לשימוש הציבור הרחב;

(2) ביצוע הדברה בתכשיר הדברה שאינו מיועד לפי דין לשימוש הציבור הרחב, אף אם הוא נעשה באופן אקראי;

(3) ביצוע פעולות מניעה או שימוש באמצעי טיפול שקבע השר, לאחר התייעצות עם שר הבריאות ועם הוועדה המייעצת ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת.

סוגי רישיונות מדביר

4.

(א) אלה סוגי רישיונות מדביר והפעולות המותרות למדביר לפי כל סוג של רישיון:

(1) רישיון מדביר בדירות – רישיון לבצע הדברה, למעט הדברה באיוד, הדברה במוצרים מעובדים והדברת מזיקים המפורטים בתוספת השנייה בכל אחד מאלה:

(א) דירה המשמשת למגורים או משרד ששטחו אינו עולה על 500 מ"ר, לרבות חצרים הצמודים להם;

(ב) רכוש משותף בבניין שיש בו לכל היותר 16 דירות או משרדים כאמור בפסקת משנה (א);

(2) רישיון מדביר במבנים ובשטח פתוח – רישיון לבצע כל הדברה, למעט הדברה באיוד;

(3) רישיון מדביר באיוד – רישיון לבצע כל הדברה;

(4) רישיון מדביר צבאי – רישיון לבצע פעולות הדברה המותרות למי שיש בידו רישיון מדביר בדירות, במקומות המנויים בפסקה (1) ובמקומות נוספים שנקבעו ברישיון, והכול בשטחי מחנות צבא הגנה לישראל.

(ב) השר רשאי לקבוע כי הדברה של מזיקים מסוימים, שימוש בתכשיר הדברה מסוים, או ביצוע פעולות מניעה או שימוש באמצעי טיפול מסוימים שנקבעו כעיסוק בהדברה לפי סעיף 3(ב)3, יותרו רק למי שבידם רישיון מדביר מסוגים שיקבע, או יותנו בתנאים מסוימים לרבות הכשרה ייעודית.

(ג) השר, לאחר התייעצות עם שר הבריאות והוועדה המייעצת ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי לקבוע כי פעולות הדברה נוספות שהן בעלות סיכון נמוך לבריאות הציבור ולסביבה או פעולות הדברה המתבצעות בסוגי מבנים ומקומות שאין בהם סיכון גבוה לבריאות הציבור או לסביבה, הן פעולות שמדביר בדירות רשאי לעסוק בהן, או פעולות שמדביר בדירות רשאי לעסוק בהן בהנחיה של מדביר במבנים ובשטח פתוח ובהתאם לתנאים ולהוראות שיקבע השר.

ייחוד התואר ואיסור התחזות

5.

(א) לא ישתמש אדם בתואר או בכינוי שמשמע מהם שהוא מדביר או שיש בידו רישיון מדביר מסוג מסוים, אלא אם כן יש בידו רישיון מדביר תקף המתאים לעיסוקו בהתאם להוראות לפי חוק זה.

(ב) לא יציג אדם את עצמו או את מי שפועל מטעמו כמדביר או כמי שיש בידו רישיון מדביר מסוג מסוים, אלא אם כן יש בידו רישיון מדביר תקף המתאים לעיסוקו בהתאם להוראות לפי חוק זה.

6. (א) על אף האמור בסעיף 3, מדביר רשאי לסייע למדביר אחר בביצוע הדברה, למעט הדברה באיור, גם אם אין בידו רישיון מדביר מהסוג המתאים לביצועה, ובלבד שיש בידי המדביר המסתייע רישיון לבצע את ההדברה והמדביר המסייע פועל בנוכחותו ובהשגחתו של המדביר המסתייע בעת ביצוע ההדברה, ובהתאם להנחיותיו.

(ב) מדביר רשאי להסתייע במדביר מסייע בביצוע הדברה, למעט הדברה באיור, ובלבד שמתקיימים שניים אלה:

(1) המדביר המסייע מסר לו, לפני תחילת ביצוע ההדברה, העתק מרישיון המדביר שלו התקף בעת ביצוע ההדברה, והמדביר המסתייע שמר את העתק הרישיון האמור לתקופה של שלוש שנים מיום ביצוע ההדברה או לתקופה אחרת שקבע השר לפי סעיף 16;

(2) המדביר המסתייע נוכח ומשגיח על המדביר המסייע בעת ביצוע ההדברה ונותן לו הנחיות מתאימות לביצועה.

7. (א) הרשם ייתן רישיון מדביר למבקש שמתקיימים לגביו כל אלה, לפי העניין: תנאים למתן רישיון

(1) הוא יחיד, בגיר ותושב קבע בישראל;

(2) הוא אינו פסול דין;

(3) לעניין מבקש רישיון מדביר בדירות, רישיון מדביר במבנים ובשטח פתוח או רישיון מדביר באיור – הוא לא הורשע בעבירה פלילית אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש מדביר;

(4) (א) הוא השלים השתתפות בתכנית הכשרה מתאימה לסוג הרישיון המבוקש, הכוללת הכשרה מעשית, שהרשם הכיר בה לפי הוראות פסקת משנה (ב), ובסיומה עמד בהצלחה בבחינה שערך הרשם לפי הוראות אותה פסקת משנה, ולעניין מבקש רישיון מדביר צבאי – הוא השתתף בהכשרה ועמד בבחינה כאמור, הכוללות לפחות את ההכשרה והבחינה של מבקש רישיון מדביר בדירות; ואולם, מבקש רישיון מדביר בדירות שהיה בידו רישיון מדביר צבאי במשך שנה לפחות שבה עסק בפועל בהדברה בהתאם לרישיונו, לא תחול עליו חובת הכשרה ועמידה בבחינה כאמור, ובלבד שהגיש את הבקשה למתן רישיון בטרם חלפו שלוש שנים ממועד סיום שירותו בצבא הגנה לישראל.

(ב) השר, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, יקבע הוראות לעניין הכרה בתכנית הכשרה כאמור בפסקת משנה (א), ובכלל זה הוראות לעניין אופן הגשת בקשה להכרה כאמור, התנאים למתן ההכרה לרבות לעניין הכשרה שנערכה מחוץ לישראל, תוכן ההכשרות העיונית והמעשית והיקפן, דרכי ההכשרה, וכן הוראות לעניין עריכת בחינות בסיום תכנית ההכשרה;

(5) לעניין מבקש רישיון מדביר במבנים ובשטח פתוח או רישיון מדביר באיור – הוא בעל כשירות וניסיון בעיסוק בהדברה כמפורט להלן:

(א) לעניין רישיון מדביר במבנים ובשטח פתוח – היה בידו רישיון מדביר בדירות, במשך שנה לפחות שבה עסק בפועל בהדברה בהתאם לרישיונו;

(ב) לעניין רישיון מדביר באיור – היה בידו רישיון מדביר במבנים ובשטח פתוח, במשך שנה לפחות שבה עסק בפועל בהדברה בהתאם לרישיונו;

(6) לעניין מבקש רישיון מדביר צבאי – הוא משרת בשירות סדיר כהגדרתו בחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986;⁷
(7) מתקיימים בו תנאים נוספים שנקבעו לפי סעיף קטן (ד).

(ב) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין אופן הגשת בקשה לרישיון מדביר או לחידוש, ובכלל זה מסמכים ומידע הדרושים לרשם לשם קבלת החלטה בבקשה למתן רישיון.

(ג) הרשם יפרסם באתר האינטרנט של המשרד טופסי בקשה ורשימת מסמכים שיש לצרף לבקשה; טפסים ומידע כאמור יועמדו לרשות הציבור גם בלשכות המחוזיות של המשרד.

(ד) השר, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי לקבוע תנאים נוספים למתן רישיון או לחידוש, בין השאר כדי להבטיח את מקצועיותו של המדביר וכדי למנוע פגיעה בסביבה או בבריאות הציבור, ובכלל זה חובת ביצוע התמחות מעשית בביצוע הדברה אצל מדביר, תקופת ההתמחות, התנאים לביצוע ההתמחות וכן פטור מהתמחות באופן מלא או חלקי, ורשאי הוא לקבוע תנאים שונים לסוגי רישיונות שונים.

(ה) אין בהוראות לפי סעיף קטן (ד) כדי לגרוע מחובת השתתפות בהשתלמויות לפי סעיף 17.

8. על אף האמור בסעיף 7, הרשם, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת ולאחר שנתן למבקש הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו, רשאי לסרב לתת רישיון למבקש שמתקיימים בו התנאים לפי הסעיף האמור, אם מצא כי קיימות נסיבות שבשלהן אין לתת למבקש רישיון, לרבות מטעמים הנוגעים למהימנותו.

9. (א) תוקפו של רישיון מדביר יהיה לחמש שנים, וניתן לחדשו לתקופות נוספות של חמש שנים בכל פעם. תקופת הרישיון לחידוש

(ב) מדביר המבקש לחדש רישיון שניתן לו לתקופה נוספת, יגיש לרשם, 60 ימים לפחות לפני תום תקופת תוקפו של הרישיון, בקשה לחידוש; הרשם רשאי להתיר הגשת בקשה לחידוש רישיון לאחר המועד האמור מטעמים שיירשמו; הרישיון יחודש בהתקיים התנאים לפי חוק זה למתן רישיון, ואולם מדביר כאמור לא יידרש להשתתף בתכנית הכשרה ולעמוד בבחינה כאמור בסעיף 7(א)(4) לשם חידוש הרישיון, אלא אם כן הורה על כך הרשם לפי סעיף 10 או שמתקיימים תנאים אחרים שקבע השר לפי סעיף 7(ד).

(ג) על אף האמור בסעיף זה, הרשם רשאי, לאחר שנתן למבקש הזדמנות לטעון את טענותיו, לתת רישיון או לחדשו לתקופות קצרות מהתקופה האמורה בסעיף קטן (א), מטעמים מיוחדים שיירשמו, ובלבד שהודיע למבקש הרישיון בכתב את נימוקיו.

10. (א) הרשם, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, רשאי לסרב לחדש רישיון, להתנות את חידוש הרישיון בהשתתפות בתכנית הכשרה או בעמידה בבחינה כאמור בסעיף 7(א)(4), לבטל רישיון, להגבילו, או להתלותו לתקופה שלא תעלה על שנה, והכול לאחר שנתן למדביר הזדמנות לטעון את טענותיו בכתב, בהתקיים לגביו אחד מאלה:

(1) הרישיון ניתן לו על יסוד מידע כוזב, שגוי, מטעה או חלקי;

(2) הוא חדל לעסוק בהדברה;

(3) חדל להתקיים בו תנאי מהתנאים למתן הרישיון לפי חוק זה;

⁷ ס"ח התשמ"ו, עמ' 107.

- (4) הוא הפר תנאי מתנאי הרישיון או הוראה מההוראות לפי חוק זה, או הוראת חיקוק אחר בקשר עם עיסוקו כמדביר;
- (5) הוא הורשע בעבירה פלילית אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לדעת הרשם לשמש מדביר;
- (6) הוא מסר לרשם, לעובד אחר של המשרד להגנת הסביבה או למפקח שהוסמך לפי סעיף 29 שדרש ממנו מידע לשם מילוי תפקידו מידע כוזב, מטעה, שגוי או חלקי בקשר לעבודתו כמדביר;
- (7) הוא גילה חוסר מקצועיות או רשלנות במסגרת עבודתו כמדביר.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), הרשם, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, רשאי להתלות רישיון שניתן למדביר אם הוגש נגדו כתב אישום בשל ביצוע עבירה כאמור בסעיף קטן (א)(5), עד למתן פסק דין סופי בעניין, והכול אם ראה שחומרת העניין או טובת הציבור מחייבים זאת ולאחר שנתן למדביר הזדמנות לטעון את טענותיו בכתב.

(ג) היה לרשם יסוד סביר להניח כי מתקיימת לגבי מדביר עילה מהעילות האמורות בסעיף קטן (א) או (ב), וסבר כי קיים צורך דחוף להתלות או להגביל את רישיונו של המדביר לשם הגנה מיידית על הסביבה או על בריאות הציבור, רשאי הוא להתלות או להגביל את הרישיון לאלתר לתקופה שלא תעלה על שלושים ימים, ובלבד שנתן למדביר הזדמנות לטעון את טענותיו בכתב, בהקדם האפשרי לאחר ההתליה או ההגבלה.

(ד) סבר הרשם כי הפגם כאמור בסעיף קטן (א) ניתן לתיקון, רשאי הוא להורות למדביר לתקנו ורשאי הוא להורות על אופן התיקון ועל המועד לתיקון, וכן רשאי הוא להורות כי עד לביצוע התיקון לא יבצע המדביר פעולות הדברה שעליהן יורה; חלפה התקופה שקבע הרשם והפגם לא תוקן להנחת דעתו, רשאי הוא, לאחר שנתן למדביר הזדמנות לטעון את טענותיו בכתב, לנקוט אמצעים כאמור בסעיף קטן (א).

(ה) בוטל רישיון מדביר לפי סעיף קטן (א)(1), (4), (5), (6) או (7), לא יהיה אותו אדם רשאי להגיש בקשה לרישיון מדביר בטרם חלפו שנתיים ממועד ביטול הרישיון כאמור, אלא אם כן סבר הרשם, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, כי קיימים טעמים מיוחדים שיירשמו, המצדיקים מתן רישיון לאותו אדם בטרם חלפה התקופה האמורה.

(ו) ניתנה למדביר הזדמנות לטעון את טענותיו לפי סעיף זה בכתב, רשאית הוועדה המייעצת, לפי בקשת המדביר או מיוזמתה, להזמין להשמיע את טענותיו לפנייה בעל פה.

11. רישיון מדביר הוא אישי; מדביר לא יעביר לאדם אחר את הרישיון שבידו ולא יתיר לאדם אחר לעשות שימוש ברישיונו.
12. מדביר יודיע לרשם לאלתר על כל שינוי בפרטים שמסר בבקשה למתן רישיון או לחידושו, באופן שעליו יורה הרשם.
13. (א) הרשם ינהל מרשם של בעלי רישיונות מדביר שיכלול, בין השאר, פרטים אלה:
- (1) פרטי המדביר, סוג הרישיון שבידו ותקופת תוקפו;
  - (2) ביטול או התליה של רישיון מדביר;
  - (3) פרסום בדבר עיצום כספי שהוטל על המדביר כאמור בסעיף 45.

(ב) המרשם יהיה פתוח לעיון הציבור במשרד הראשי של המשרד, ויפורסם באתר האינטרנט של המשרד, ואולם לא יפורסם מידע כאמור בסעיף קטן (א) לעניין מדביר צבאי.

(ג) על פרסום הפרטים האמורים בפסקאות (2) ו-(3) שבסעיף קטן (א), יחולו הוראות סעיף 45, בשינויים המחוייבים.

פרק ג': חובות מדביר, מפעיל ומזמין הדברה

14. (א) מדביר לא יבצע הדברה אלא אם כן בחן ומצא כי קיים חשש למפגע או למטרד המצדיק את ביצוע ההדברה.

(ב) בטרם ביצוע הדברה יבחן מדביר אם ניתן, בנסיבות העניין, לבצע פעולות מניעה או לעשות שימוש באמצעי טיפול, אשר לא נקבעו לפי סעיף 3(ב)3, לשם מניעת המפגע או המטרד או סילוקו; מצא מדביר כי אפשר לנקוט את הפעולות או את האמצעים כאמור, יביא את העניין לידיעת מזמין ההדברה ולא יבצע את ההדברה, אלא אם כן מצא כי לא ניתן בנסיבות העניין לנקוט את אותן פעולות או את אותם אמצעים.

(ג) מדביר לא יבצע הדברה של מזיק אלא אם כן התקיימו הנסיבות המנויות בתוספת הראשונה לעניין אותו מזיק, אם נקבעו, או אם ניתן אישור להדברת אותו מזיק לפי סעיף 22.

(ד) בביצוע הדברה יפעל מדביר בהתאם להוראות כל דין החל עליו לעניין ביצוע ההדברה ובהתאם להוראות אלה:

(1) יישא עמו את רישיונו בעת ביצוע ההדברה, ויצגו למזמין ההדברה, לפי דרישתו;

(2) ימסור למזמין ההדברה לפני ביצועה מידע לעניין טיבה של ההדברה, ובכלל זה שם תכשיר ההדברה שנעשה בו שימוש, הסיכונים הכרוכים בהדברה, יעילותה והפעולות הנדרשות טרם ביצועה, במהלכה ובסיומה, בין השאר לפי ההוראות הקבועות בתווית התכשיר;

(3) לא יבצע הדברה אלא בתכשיר הדברה רשום, ובהתאם למטרות השימוש ולהוראות הקבועות בתווית התכשיר;

(4) יעשה שימוש באמצעים המתאימים ביותר להצלחת ההדברה, אשר פגיעתם באדם, בבעלי חיים אחרים ובסביבה קטנה ככל האפשר ואשר אין בהם כדי לגרום סבל מיותר למזיקים;

(5) ינקוט את כל האמצעים הדרושים למניעת פגיעה באדם ובסביבה, ובכלל זה בסביבה טבעית, במגוון הביולוגי, בבעלי חיים אחרים ובצומח, לרבות בערך טבע מוגן ובחיית בר מוגנת, טרם ביצוע ההדברה, במהלכה ובסיומה;

(6) לא יבצע הדברה בתחום גן לאומי או שמורת טבע בלא היתר לכך מאת מנהל הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים, לפי חוק גנים לאומיים;

(7) לאחר ביצוע ההדברה יבדוק נוכחות מזיקים ואת הצלחת פעולת ההדברה, בין השאר באמצעות ניטור אם נדרש, ויבצע ככל הנדרש פעולות נוספות להשלמת ההדברה;

(8) יתעד את הפעולות שביצע טרם ביצוע ההדברה, במהלכה ובסיומה, ובכלל זה את פעולות הניטור לפי פסקה (7), ימסור העתק מהתיעוד למזמין ההדברה וישמור את התיעוד.

(ה) הדברה באיור תבוצע בידי שני מדבירים; על אף האמור בסעיף 3, די בכך שאחד מהם הוא מדביר שיש בידו רישיון מדביר באיור.

15. מפעיל לא יפעיל אדם בביצוע הדברה, אלא אם כן יש בידי אותו אדם רישיון מדביר שניתן לו לפי חוק זה מסוג המתאים לביצוע אותה הדברה.

16. (א) השר, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי לקבוע חובות, הגבלות ותנאים נוספים שיחולו על מדביר או על מפעיל, ורשאי הוא לקבוע הוראות שונות לסוגים שונים של מדבירים או מפעילים, והכול כדי להבטיח את מקצועיות המדביר ואת ביצוע פעולות ההדברה בהתאם למטרות חוק זה ולהוראות לפיו, וכדי למנוע פגיעה בסביבה או בבריאות הציבור, ובכלל זה בעניינים אלה:

(1) החובה להחזיק ולהשתמש, במסגרת פעילותו כמדביר או כמפעיל, במיתקנים ובציוד מתאימים; תקנות לפי פסקה זו יכול שיכללו הוראות לעניין אחסון והובלה של תכשירי הדברה ולעניין טיפול בפסולת;

(2) החובה למסור למזמין ההדברה מידע נוסף על המידע האמור בסעיף 14(ד)2) וכן החובה ליידע את הציבור העלול להיות מושפע מביצוע ההדברה, על ביצועה, במועד ובאופן שיקבע ולפי הפרטים שיקבע;

(3) אמצעים ופעולות שעל המדביר לנקוט טרם ביצוע ההדברה, במהלכה או בסיומה, כאמור בסעיף 14 או נוסף עליהם, ובכלל זה הוראות לעניין בחירת האמצעים שפגיעתם בסביבה, בבעלי חיים או בבריאות הציבור פחותה, לעניין אמצעים ופעולות שעל המדביר לנקוט כאשר פעולות ההדברה מתבצעות בקרבת אוכלוסיות רגישות ובכלל זה ילדים, קשישים וחולים, לעניין אופן ביצוע פעולות מניעה או שימוש באמצעי טיפול שנקבעו לפי סעיף 3(ב)3). ולעניין אופן הבדיקה והניטור שעל מדביר לבצע לאחר ביצוע ההדברה;

(4) אופן תיעוד פעולות המדביר והפרטים שעליו לכלול בתיעוד כאמור, החובה לשמור מסמכים, לדווח לרשם ולמסור לו מידע או מסמכים הדרושים לו לשם ביצוע תפקידיו לפי חוק זה.

(ב) תקנות לפי סעיף קטן (א)2) ו-3) יותקנו לאחר התייעצות עם שר הבריאות.

17. (ג) הרשם רשאי לקבוע ברישיון מדביר חובות, הגבלות ותנאים נוספים שיחולו על המדביר, כדי להבטיח את האמור בסעיף קטן (א), רישה, ובכלל זה הוראות בעניינים המנויים בפסקאות (1) עד (4) של הסעיף הקטן האמור, אם התקיימו נסיבות המצדיקות זאת.

(א) מדביר ישתתף בתקופת רישיונו בשתי השתלמויות שהרשם ערך או הכיר בהן, בתחום עיסוקו לפי רישיונו, ויעמוד בדרישות אותן השתלמויות; הרשם רשאי להורות למדביר כי עליו להשתתף בהשתלמויות מסוימות; השתתפות בהשתלמויות ועמידה בדרישותיהן כאמור תהיה תנאי ברישיון מדביר וכן תנאי לחידושו.

(ב) השר, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי להוסיף השתלמויות נדרשות ולקבוע את היקפן וכן לקבוע דרישות נוספות לעניין זה ולקבוע הוראות לעניין הכרה בהשתלמות.

(ג) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), הרשם רשאי להודיע למדביר כי השתתפות בהשתלמות מסוימת, נוסף על ההשתלמויות לפי סעיף זה, תהיה תנאי ברישיונו או תנאי לחידושו, אם מצא כי מתקיימות נסיבות המצדיקות זאת וכי השתתפותו של המדביר באותה השתלמות נדרשת לשם הכשרתו ולשם מימוש מטרות חוק זה; הודעה לפי סעיף קטן זה תינתן למדביר זמן סביר לפני מועד ההשתלמות.

18. חובות דיווח של מדביר ומפעיל
- (א) נודע למדביר על עניין הקשור בהדברה שביצע, העלול לגרום לפגיעה בציבור או בסביבה, ידווח למפעיל, לרשם ולמזמין ההדברה על אותו עניין לאלתה, ויבצע את הוראות הרשם ככל שניתנו.
- (ב) נודע למפעיל על עניין הקשור בהדברה שבוצעה על ידי מדביר הפועל מטעמו, העלול לגרום לפגיעה בציבור או בסביבה, ידווח לרשם ולמזמין ההדברה על אותו עניין לאלתה, ויבצע את הוראות הרשם ככל שניתנו.
- (ג) הרשם רשאי לדרוש ממדביר וממפעיל לדווח לו על פרטים שהורה ולמסור לו כל מידע או מסמכים הדרושים לו להשגת המטרות לפי חוק זה, לרבות כתנאי לחידוש רישיון מדביר, והמדביר או המפעיל לפי העניין ימסור לו את המידע או המסמכים כאמור.
- (ד) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מחובת הדיווח שנקבעה לפי הוראות סעיף 16(א)4.
19. סמכות הרשם לתת הוראות
- (א) הרשם רשאי לתת למדביר או למפעיל הוראות לביצוע פעולות מסוימות בעניין מזיקים מסוימים, ובכלל זה שימוש באמצעי הדברה או הימנעות משימוש בהם, פעולות שיש לבצע טרם ביצוע הדברה, במהלכה ובסיומה.
- (ב) הוראות כאמור בסעיף קטן (א) יכול שיינתנו, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת ובאישור המנהל הכללי של המשרד, גם לכלל המדבירים או המפעילים או לסוג מסוים של מדבירים או של מפעילים; הוראות שניתנו כאמור יועמדו לעיון הציבור במשרדי הרשם, בלשכות המחוזיות של המשרד ובאתר האינטרנט של המשרד, וכן יישלחו בדואר האלקטרוני למדביר, למפעיל או למי מהציבור שנרשם באתר האינטרנט של המשרד לקבלת עדכונים על הנחיות הרשם בדואר אלקטרוני, ואולם אי-משלוח ההוראות בדואר האלקטרוני כאמור לא יפגע בתוקפן; הודעה על מתן הוראות כאמור, על מועד כניסתן לתוקף ועל כל שינוי בהן תפורסם ברשומות, והשר רשאי לקבוע דרכים נוספות לפרסומן.
20. איסור הטעה וחובות לעניין פרסומת
- (א) לא יעשה מדביר או מפעיל, במישרין או בעקיפין, פרסומת לעיסוקו שיש בה כדי להטעות.
- (ב) מדביר יכלול בכל מודעת פרסומת לעיסוקו את פרטי רישיונו; מפעיל יכלול בכל מודעת פרסומת לעיסוקו את פרטי הרישיונות של המדבירים שהוא מפעיל; לעניין זה, "פרטי רישיון" – שם המדביר, סוג הרישיון ומספר הרישיון.
- (ג) השר רשאי לקבוע הוראות נוספות לעניין פרטים שחייב מדביר או מפעיל לכלול בפרסומת כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב) במטרה למנוע הטעה, וכן סוגים, צורות או דרכים של פרסומת שיש בהן כדי להטעות.
- (ד) לא ימסור מדביר או מפעיל למזמין הדברה מידע שיש בו כדי להטעות לעניין רישיונו, הכשרתו או כשירותו של המדביר שיבצע את ההדברה או לעניין טיבה של ההדברה, ובכלל זה על הסיכונים הכרוכים בה, יעילותה והפעולות הנדרשות טרם ביצועה, במהלכה ובסיומה.
21. חובות של מזמין הדברה
- מי שהזמין הדברה במקום שהוא בעליו, מחזיק בו או שהוא אחראי להזמנת פעולות הדברה באותו מקום מכוח תפקידו או לפי דין, ידרוש ממבצע ההדברה להציג לפניו, טרם ביצוע ההדברה, את רישיונו, ולא יקבל שירות ממי שלא הציג לפניו רישיון כאמור; הוראות סעיף זה לא יחולו על הדברה במקום המנוי בסעיף 4(א)1.

22. (א) מזמין הדברה או מדביר המבקש לבצע הדברה של מזיק, שלא בנסיבות הקבועות בתוספת הראשונה, אם נקבע, רשאי לבקש מהרשם לבצע הדברה כאמור, והרשם רשאי לתת אישור לכך אם התקיימו נסיבות חריגות המצדיקות זאת, ובכלל זה חשש ממשי להעברת מחלות, ובהתאם לאמות מידה שקבע לעניין זה לפי סעיף קטן (ב) (בחוק זה – אישור חריג); לעניין סביבה טבעית שהיא שמורת טבע או גן לאומי, רשאי הרשם לתת אישור חריג רק בהסכמת מנהל הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים לפי חוק גנים לאומיים למתן האישור.

(ב) הרשם יקבע את אמות המידה למתן אישור חריג לפי הוראות סעיף זה ויעמידן לעיון הציבור במשרדי הרשם ובאתר האינטרנט של המשרד; אמות המידה ייקבעו לאחר התייעצות עם אלה:

(1) נציג משרד הבריאות, כפי שהורה שר הבריאות;

(2) חברי סגל אקדמי במוסדות מוכרים להשכלה גבוהה כמשמעותם בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958⁸, בעלי מומחיות בתחום מדעי החיים או מדעי הסביבה;

(3) נציגי הגופים הציבוריים המנויים בתוספת לחוק ייצוג גופים ציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה (תיקוני חקיקה), התשס"ג-2002⁹;

(4) מדבירים.

(ג) הרשם יקבע בכל אישור חריג את תקופת תוקפו של האישור ואת גבולות המקום שבו יחול, ורשאי הוא לקבוע באישור תנאים נוספים לעניין אופן ביצוע ההדברה באותו מקום; הודעה על מתן אישור חריג ועל פרטי האישור תפורסם באתר האינטרנט של המשרד.

פרק ד': הרשם, הוועדה המייעצת לענייני מדבירים ומפקחים

23. השר ימנה, מבין עובדי משרדו, רשם לענייני מדבירים, שימלא את התפקידים שניתנו לו לפי חוק זה; השר רשאי למנות ממלאי מקום לרשם מבין עובדי המשרד למילוי תפקידו של הרשם בהעדרו.

24. (א) השר ימנה ועדה מייעצת לענייני מדבירים, למילוי התפקידים שנקבעו לה לפי חוק זה, וזה הרכבה:

(1) שני עובדי המשרד, ואחד מהם יהיה היושב ראש;

(2) עובד משרד הבריאות, לפי הצעת שר הבריאות;

(3) עובד משרד הכלכלה והתעשייה, לפי הצעת שר הכלכלה והתעשייה;

(4) נציג ציבור בעל מומחיות בתחום ההדברה, שאינו מדביר (בפרק זה – נציג ציבור).

(ב) השר ימנה לוועדה שני משקיפים לכל היותר, בעלי מומחיות בתחום ההדברה; לא ימונה יותר ממדביר אחד כמשקיף, ובלבד שיש בידי מדביר כאמור רישיון מדביר במבנים ובשטח פתוח או רישיון מדביר באיור.

(ג) הודעה על הרכב הוועדה המייעצת ועל זהות המשקיפים תפורסם באתר האינטרנט של המשרד.

25. (א) לא ימונה ולא יכהן כנציג ציבור או כמשקיף בוועדה המייעצת –

סיגים למינוי נציג ציבור ומשקיף ותקופת כהונתם

⁸ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

⁹ ס"ח התשס"ג, עמ' 118.

- (1) מי שעלול להימצא, במישרין או בעקיפין, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו בוועדה המייעצת, לבין עניין אישי שלו או תפקיד אחר שלו, למעט התפקיד שבשלו התמנה; בפסקה זו –
- ”עניין אישי” – לרבות עניין אישי של קרובו או עניין של גוף שהוא או קרובו מנהלים או עובדים אחראים בו, או עניין של גוף שיש להם חלק בהון המניות שלו, בזכות לקבל רווחים, בזכות למנות מנהל או בזכות הצבעה; ”קרוב” – בן זוג, הורה, ילד, אח או אדם אחר הסמוך על שולחנו, וכן צאצא או בן זוג של כל אחד מהם, וכן שותף, מעביד או עובד שלו;
- (2) מי שהורשע בעבירה פלילית שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לדעת השר לכהן כנציג ציבור או כמשקיף בוועדה המייעצת.
- (ב) נציג ציבור או משקיף ימונה לתקופה של שלוש שנים, וניתן לשוב ולמנותו לתקופות כהונה נוספות, ובלבד שלא יכהן יותר מתשע שנים ברציפות.
26. ניגוד עניינים
- (א) חבר הוועדה המייעצת ומשקיף לא יטפלו בנושא העלול לגרום להם להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידם בוועדה ובין עניין אישי שלהם או תפקיד אחר שלהם; בסעיף זה, ”עניין אישי” ו”קרוב” – כהגדרתם בסעיף 25.
- (ב) נודע לחבר הוועדה המייעצת או למשקיף שהוא עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (א), יודיע על כך ליושב ראש הוועדה, ימסור לו את המידע הנוגע לעניין ולא יטפל בנושא האמור; לעניין זה, ”טיפול” – לרבות קבלת החלטה, העלאת נושא לדיון, נוכחות בדיון, השתתפות בדיון או בהצבעה, או עיסוק בנושא מחוץ לישיבות הוועדה.
27. סדרי עבודה
- (א) רוב חברי הוועדה המייעצת הם מניין חוקי בישיבותיה.
- (ב) החלטות הוועדה המייעצת יתקבלו ברוב קולות המשתתפים בהצבעה; למשקיף לא תהיה זכות הצבעה.
- (ג) הוועדה המייעצת תקבע את סדרי עבודתה, ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.
28. תוקף החלטות
- החלטות הוועדה המייעצת לא ייפגעו מחמת שהתפנה מקומו של חבר בה או מחמת פגם במינויו או בהמשך כהונתו.
29. הסמכת מפקחים שלא מקרב עובדי המשרד
- (א) בלי לגרוע מסמכות השר למנות מפקחים או ממוני הגנת הסביבה מבין עובדי משרדו לפי חוק הגנת הסביבה, רשאי השר להסמיך מפקח, שיהיו נתונות לו הסמכויות לפי סעיף 5 לחוק האמור, כולן או חלקן, לשם פיקוח על ביצוע הוראות לפי חוק זה, מקרב עובדי המדינה שאינם עובדי המשרד בהסמכת השר הממונה על אותו עובד, ומקרב עובדי הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים.
- (ב) לא יוסמך מפקח לפי הוראות סעיף זה אלא אם כן מתקיימים בו התנאים המנויים בסעיף 4ב לחוק הגנת הסביבה.
- (ג) מפקח שהוסמך לפי הוראות סעיף זה יפעיל את סמכויותיו כלפי מערכת הביטחון כהגדרתה בחוק הגנת הסביבה בכפוף להוראות לפי פרק ד' לחוק האמור ולהוראות סעיף 53(ב).

פרק ה': עונשין

30. עונשין
- (א) העושה אחד מאלה, דינו – מאסר 18 חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, ואם הוא תאגיד – דינו כפל הקנס האמור:

- (1) עוסק בהדברה בלא רישיון מדביר מהסוג המתאים לביצוע ההדברה או שלא בהתאם לתנאי הרישיון, בניגוד להוראות לפי סעיף 3;
- (2) מדביר המסתייע באחר בביצוע ההדברה, בלא שמתקיימים התנאים שבסעיף 6(ב);
- (3) מדביר המעביר לאחר את רישיונו או מתיר לאחר לעשות שימוש ברישיונו, בניגוד להוראות סעיף 11;
- (4) מפעיל המפעיל אדם בביצוע הדברה בלא שמתקיימים התנאים הקבועים בסעיף 15.
- (ב) העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שישה חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, ואם הוא תאגיד – דינו כפל הקנס האמור:
- (1) משתמש בתואר או בכינוי שמשמע מהם שהוא מדביר או שיש בידו רישיון מדביר מסוג מסוים, או מציג את עצמו או את מי שפועל מטעמו כמדביר או כמי שיש בידו רישיון מדביר מסוג מסוים, כשאינו בידו רישיון כאמור, בניגוד להוראות סעיף 5;
- (2) מדביר המבצע הדברה בלא שבחן ומצא כי קיים חשש לקיומו של מפגע או מטרד, בניגוד להוראות סעיף 14(א);
- (3) מדביר המבצע הדברה בלא שבחן אם ניתן, בנסיבות העניין, לבצע פעולות מניעה או לעשות שימוש באמצעי טיפול, בלא שהביא לידיעת מזמין ההדברה כי ניתן בנסיבות העניין לבצע פעולות או לעשות שימוש באמצעים כאמור, או אף אם מצא כי ניתן בנסיבות העניין לבצע פעולות או לעשות שימוש באמצעים כאמור, והכול בניגוד להוראות סעיף 14(ב);
- (4) מדביר המבצע הדברה של מזיק כשלא התקיימו הנסיבות המנויות בתוספת הראשונה או בלא אישור לפי סעיף 22, בניגוד להוראות סעיף 14(ג);
- (5) מדביר שאינו מוסר למזמין ההדברה לפני ביצועה מידע לעניין טיבה של ההדברה, בניגוד להוראות סעיף 14(ד)(2);
- (6) מדביר המבצע הדברה שלא בתכשיר הדברה רשום או שלא בהתאם למטרות השימוש ולהוראות הקבועות בתווית התכשיר, בניגוד להוראות סעיף 14(ד)(3);
- (7) מדביר שאינו עושה שימוש באמצעי מתאים להצלחת ההדברה בניגוד להוראות סעיף 14(ד)(4);
- (8) מדביר שאינו נוקט את האמצעים הדרושים למניעת פגיעה טרם ביצוע ההדברה, במהלכה או בסיומה, בניגוד להוראות סעיף 14(ד)(5);
- (9) מדביר שאינו בודק נוכחות מזיקים או את הצלחת פעולת ההדברה לאחר ביצוע ההדברה, בניגוד להוראות סעיף 14(ד)(7);
- (10) מדביר המבצע הדברה באיור, בניגוד להוראות סעיף 14(ה);
- (11) מדביר או מפעיל שאינו ממלא חובות, הגבלות ותנאים נוספים שנקבעו לפי סעיף 16(א)(1) עד (3);
- (12) מדביר או מפעיל שאינו מדווח למי שהוא חייב לדווח לו על עניין הקשור בהדברה שבוצעה על ידו או מטעמו, העלול לגרום לפגיעה בציבור או בסביבה, או שאינו מבצע את הוראות הרשם לאחר הדיווח, בניגוד להוראות סעיף 18(א) או (ב);

- (13) מדביר או מפעיל שאינו פועל לפי הוראות שנתן לו הרשם, בניגוד להוראות סעיף 19(א);
- (14) מדביר או מפעיל העושה פרסומת לעיסוקן שיש בה כדי להטעות או המוסר למזמין הדברה מידע שיש בו כדי להטעות, בניגוד להוראות לפי סעיף 20.
- (ג) העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שישה חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, ואם הוא תאגיד – דינו כפל הקנס האמור:
- (1) מדביר שאינו מודיע לרשם על שינוי בפרט שמסר לרשם בבקשה למתן רישיון או לחידושו, בניגוד להוראות סעיף 12;
- (2) מדביר שאינו נושא עמו את רישיונו בעת ביצוע הדברה או לא מציגו למזמין ההדברה לפי דרישתו, בניגוד להוראות סעיף 14(ד)(1);
- (3) מדביר שאינו מבצע תיעוד או אינו שומר אותו, בניגוד להוראות סעיף 14(ד)(8);
- (4) מדביר או מפעיל שאינו מקיים את חובותיו לעניין תיעוד, שמירת מסמכים ודיווח לפי סעיף 16(א)(4);
- (5) מדביר או מפעיל שאינו מקיים את דרישת הרשם לדווח לו על פרטים או למסור לו מידע או מסמכים, בניגוד להוראות סעיף 18(ג);
- (6) מדביר או מפעיל שלא כולל במודעת פרסומת את הפרטים הנדרשים לפי הוראות סעיף 20(ב) או (ג).
- (ד) מזמין הדברה המקבל שירות ממי שלא הציג לפניו רישיון מדביר, בניגוד להוראות סעיף 21, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, ואם הוא תאגיד – דינו כפל הקנס האמור.
- (ה) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) עד (ג), השר רשאי לקבוע בתקנות כי עונשו של מי שהפר הוראה הקבועה בהן יהיה מאסר עד שישה חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין.
- (ו) העובר עבירה כאמור בסעיף קטן (א) או (ב)(2) עד (14), באופן או בנסיבות מחמירות שכתוצאה מהם נגרמה או עלולה להיגרם פגיעה ממשית בסביבה או בבריאות הציבור, דינו – מאסר שלוש שנים או כפל הקנס שבית משפט היה רשאי להטיל עליו לפי הוראות אותו סעיף קטן.
- (ז) היתה העבירה עבירה נמשכת, רשאי בית המשפט להטיל קנס נוסף, בשיעור של חמישה אחוזים מסכום הקנס הקבוע לאותה עבירה, לכל יום שבו נמשכת העבירה.
- (א) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה לפי חוק זה בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; המפר הוראה זו, דינו – מחצית הקנס הקבוע לאותה עבירה.
- (ב) נעברה עבירה לפי חוק זה בידי תאגיד או בידי עובד מעובדיו, חזקה היא כי נושא משרה בתאגיד הפר את חובתו לפי סעיף קטן (א), אלא אם כן הוא הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.
- (ג) בסעיף זה, "נושא משרה" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף, למעט שותף מוגבל, או פקיד האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו בוצעה העבירה.

.31

אחריות נושא
משרה בתאגיד

32. על אף האמור בסעיף 221(ב) (לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982¹⁰), שיעורי קנסות שר המשפטים, בהסכמת השר, רשאי לקבוע שיעור קנס העולה על סכום הקנס הקבוע בסעיף האמור, לעבירה שנקבעה לפי חוק זה כעבירת קנס וכן לעבירת קנס חוזרת, נמשכת או נוספת שעבר אותו אדם, בהתחשב בסוג העבירה ובנסיבות ביצועה, ובלבד שסכום הקנס לא יעלה על עשרה אחוזים מסכום הקנס המרבי הקבוע לאותה עבירה.
33. (א) הוגש כתב אישום בשל עבירה לפי חוק זה, רשאי בית משפט לתת צו עשה, צו אל תעשה, וכל סעד אחר, ככל שיראה לנכון בנסיבות שלפניו, לרבות התליית רישיון מדביר, או הגבלתו, והכול כדי למנוע, להפסיק או לצמצם את העבירה.
- (ב) לא יצווה בית משפט כאמור בסעיף קטן (א) אלא לאחר שנתן לנאשם הזדמנות להשמיע את טענותיו; לא התייצב הנאשם לדיון בעניין כאמור על אף שהוזמן כדיון, רשאי בית המשפט להחליט בבקשה בהעדרו.
- (ג) תוקפו של צו שניתן כאמור בסעיף קטן (א) יהיה לתקופה שיראה בית המשפט ולכל המאוחר עד לגמר ההליכים.
- (ד) נאשם או תובע רשאים לפנות לבית המשפט בבקשה לעיון חוזר בהחלטה שנתן בעניין בקשה לצו כאמור בסעיף קטן (א), אם התגלו עובדות חדשות או השתנו הנסיבות והדבר עשוי לשנות את החלטתו הקודמת של בית המשפט.
- (ה) נאשם או תובע רשאים לערער על החלטה בעניין בקשה לצו כאמור בסעיף קטן (א), או על החלטת בית המשפט בבקשה לעיון חוזר; בית המשפט שלערוור ידון בערער בשופט אחד.
- (ו) בעיון חוזר ובערער רשאי בית המשפט לקיים, לשנות או לבטל החלטה שעליה עוררים או לתת החלטה אחרת במקומה.
- (ז) בית משפט שהרשיע אדם בעבירה לפי חוק זה רשאי בגזר הדין, נוסף על כל עונש שיטיל, להורות על התליית רישיון מדביר, הגבלתו או ביטולו.

פרק ו': עיצום כספי

34. (א) הפר אדם הוראה מההוראות לפי חוק זה כמפורט להלן, רשאי המנהל להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בסכום של 10,000 שקלים חדשים, ואם הוא תאגיד – בסכום של 50,000 שקלים חדשים:
- (1) עוסק בהדברה בלא רישיון מדביר מהסוג המתאים לביצוע ההדברה או שלא בהתאם לתנאי הרישיון, בניגוד להוראות סעיף 3;
- (2) מדביר המסתייע באחר בביצוע ההדברה, בלא שמתקיימים התנאים שבסעיף 6(ב);
- (3) מדביר המעביר לאחר את רישיונו או מתיר לאחר לעשות שימוש ברישיונו, בניגוד להוראות סעיף 11;
- (4) מדביר המבצע הדברה בלא שבחן ומצא כי קיים חשש לקיומו של מפגע או מטרד, בניגוד להוראות סעיף 14(א);
- (5) מדביר המבצע הדברה בלא שבחן אם ניתן, בנסיבות העניין, לבצע פעולות מניעה או לעשות שימוש באמצעי טיפול, בלא שהביא לידיעת מזמין ההדברה כי ניתן לבצע פעולות או לעשות שימוש באמצעים כאמור, או אף אם מצא כי ניתן בנסיבות העניין לבצע פעולות או לעשות שימוש באמצעים כאמור, והכול

¹⁰ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

בניגוד להוראות סעיף 14(ב), ובלבד שקבועות תקנות בעניין, או הוראות שנתן הרשם בעניין לפי סעיף 19 והמדביר פעל בניגוד להן;

(6) מדביר המבצע הדברה של מזיק כשלא התקיימו הנסיבות המנויות בתוספת הראשונה או בלא אישור לפי סעיף 22, בניגוד להוראות סעיף 14(ג);

(7) מדביר המבצע הדברה שלא בתכשיר הדברה רשום או שלא בהתאם למטרות השימוש ולהוראות הקבועות בתווית התכשיר, בניגוד להוראות סעיף 14(ד)(3);

(8) מדביר שאינו עושה שימוש באמצעי המתאים ביותר להצלחת ההדברה אשר פגיעתו באדם, בבעלי חיים אחרים ובסביבה קטנה ככל האפשר, בניגוד להוראות סעיף 14(ד)(4), ובלבד שקבועות תקנות בעניין, או הוראות שנתן הרשם בעניין לפי סעיף 19 והמדביר פעל בניגוד להן;

(9) מדביר שאינו נוקט את כל האמצעים הדרושים למניעת פגיעה, טרם ביצוע ההדברה, במהלכה או בסיומה, בניגוד להוראות סעיף 14(ד)(5), ובלבד שקבועות תקנות בעניין, או הוראות שנתן הרשם בעניין לפי סעיף 19 והמדביר פעל בניגוד להן;

(10) מדביר שאינו בודק נוכחות מזיקים או את הצלחת פעולת ההדברה לאחר ביצוע ההדברה, בניגוד להוראות סעיף 14(ד)(7), ובלבד שקבועות תקנות בעניין, או הוראות שנתן הרשם בעניין לפי סעיף 19 והמדביר פעל בניגוד להן;

(11) מדביר המבצע הדברה באיוד בניגוד להוראות סעיף 14(ה);

(12) מפעיל המפעיל אדם בביצוע הדברה בלא שמתקיימים התנאים הקבועים בסעיף 15;

(13) מדביר או מפעיל שאינו מדווח למי שהוא חייב לדווח לו על עניין הקשור בהדברה שבוצעה על ידו או מטעמו, העלול לגרום לפגיעה בציבור או בסביבה, או שאינו מבצע את הוראות הרשם לאחר הדיווח, בניגוד להוראות סעיף 18(א) או (ב);

(14) מדביר או מפעיל שאינו פועל לפי הוראות שנתן הרשם בניגוד להוראות סעיף 19(א) או (ב).

(ב) הפר אדם הוראה מההוראות לפי חוק זה כמפורט להלן, רשאי המנהל להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בסכום של 5,000 שקלים חדשים, ואם הוא תאגיד – בסכום של 25,000 שקלים חדשים:

(1) משתמש בתואר או בכינוי שמשמע מהם שהוא מדביר או שיש בידו רישיון מדביר מסוג מסוים, או מציג את עצמו או מי שפועל מטעמו כמדביר או כמי שיש בידו רישיון מדביר מסוג מסוים, כשאין בידו רישיון כאמור, בניגוד להוראות סעיף 5;

(2) מדביר שאינו מוסר למזמין ההדברה לפני ביצועה מידע לעניין טיבה של ההדברה, בניגוד להוראות סעיף 14(ד)(2);

(3) מדביר או מפעיל שאינו ממלא חובות, הגבלות ותנאים נוספים שנקבעו לפי סעיף 16(א)(1) עד (3);

(4) מדביר או מפעיל העושה פרסומת לעיסוקו שיש בה כדי להטעות, או המוסר למזמין הדברה מידע שיש בו כדי להטעות, בניגוד להוראות לפי סעיף 20.

(ג) הפר אדם הוראה מההוראות לפי חוק זה כמפורט להלן, רשאי המנהל להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בסכום של 2,000 שקלים חדשים, ואם הוא תאגיד – בסכום של 5,000 שקלים חדשים:

(1) מדביר שאינו מודיע לרשם על שינוי בפרט שמסר לרשם בבקשה למתן רישיון או לחידושו, בניגוד להוראות סעיף 12;

(2) מדביר שאינו נושא עמו את רישיונו בעת ביצוע הדברה או לא מציגו למזמין ההדברה לפי דרישתו, בניגוד להוראות סעיף 14(ד)(1);

(3) מדביר שאינו מבצע תיעוד או אינו שומר אותו, בניגוד להוראות סעיף 14(ד)(8);

(4) מדביר או מפעיל שאינו מקיים את חובותיו לעניין תיעוד, שמירת מסמכים ודיווח לפי הוראות סעיף 16(א)(4);

(5) מדביר או מפעיל שאינו מקיים את דרישת הרשם לדווח לו על פרטים או למסור לו מידע או מסמכים בניגוד להוראות סעיף 18(ג);

(6) מדביר או מפעיל שלא כולל במודעת פרסומת את הפרטים הנדרשים לפי הוראות סעיף 20(ב) או (ג).

35. (א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה, כאמור בסעיף 34 (בפרק זה – המפר), ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי לפי אותו סעיף, ימסור למפר הודעה על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי (בפרק זה – הודעה על כוונת חיוב).
(ב) בהודעה על כוונת חיוב יציין המנהל, בין השאר, את אלה:

(1) המעשה או המחל (בפרק זה – המעשה) המהווה את ההפרה;

(2) סכום העיצום הכספי והתקופה לתשלומו;

(3) זכותו של המפר לטעון את טענותיו לפני המנהל לפי הוראות סעיף 36;

(4) הסמכות להוסיף על סכום העיצום הכספי בשל הפרה נמשכת או הפרה חוזרת, לפי הוראות סעיף 38, והמועד שממנו יראו הפרה כהפרה נמשכת לעניין הסעיף האמור.

36. מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי הוראות סעיף 35 רשאי לטעון את טענותיו, בכתב, לפני המנהל, לעניין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולעניין סכומו, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה.

37. (א) המנהל יחליט, לאחר ששקל את הטענות שנטענו לפי סעיף 36, אם להטיל על המפר עיצום כספי, ורשאי הוא להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 39.

(ב) החליט המנהל לפי הוראות סעיף קטן (א) –

(1) להטיל על המפר עיצום כספי – ימסור לו דרישה בכתב לשלם את העיצום הכספי (בפרק זה – דרישת תשלום), שבה יציין, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן ואת התקופה לתשלומו;

(2) שלא להטיל על המפר עיצום כספי – ימסור לו הודעה על כך, בכתב.

(ג) בדרישת התשלום או בהודעה לפי סעיף קטן (ב) יפרט המנהל את נימוקי החלטתו.

- (ד) לא טען המפר את טענותיו לפי הוראות סעיף 36, בתוך התקופה האמורה באותה סעיף, יראו את ההודעה על כוונת חיוב, בתום אותה תקופה, כדרישת תשלום שנמסרה למפר במועד האמור.
38. (א) בהפרה נמשכת ייוסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, החלק החמישי שלו לכל יום שבו נמשכת ההפרה.
- (ב) בהפרה חוזרת ייוסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה סכום השווה לעיצום הכספי כאמור; לעניין זה, "הפרה חוזרת" – הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה כאמור בסעיף 34, בתוך שנתיים מהפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע.
39. (א) המנהל אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בפרק זה, אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב).
- (ב) השר, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי לקבוע מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם יהיה ניתן להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בסעיף 34, ובשיעורים שיקבע.
40. (א) העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו לפני המנהל, כאמור בסעיף 37(ד) – ביום מסירת ההודעה על כוונת החיוב; הוגש ערעור על דרישת התשלום לפי סעיף 44 ועוכב תשלומו של העיצום הכספי בידי המנהל או בית המשפט, יהיה העיצום הכספי לפי הסכום המעודכן ביום ההחלטה בערעור.
- (ב) סכומי העיצום הכספי הקבועים בסעיף 34 יתעדכנו ב־1 בינואר בכל שנה (בסעיף קטן זה – יום העדכון). בהתאם לשיעור עליית המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ב־1 בינואר של השנה הקודמת; הסכום האמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של עשרה שקלים חדשים; לעניין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- (ג) המנהל יפרסם ברשומות הודעה על סכומי העיצום הכספי המעודכנים לפי סעיף קטן (ב).
41. המפר ישלם את העיצום הכספי בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 37.
42. (א) המנהל רשאי, על פי בקשתו של המפר, להחליט על פריסת התשלום של העיצום הכספי, ובלבד שמספר התשלומים לא יעלה על עשרה תשלומים חודשיים.
- (ב) לא שילם המפר תשלום חודשי במועדו, יראו את החלטת המנהל על פריסת התשלום כאמור בסעיף קטן (א) כבטלה, ועל יתרת התשלום של העיצום הכספי יחולו הוראות סעיף 43.
43. לא שילם המפר עיצום כספי במועד, ייוספו על העיצום הכספי, לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א–1961¹¹ (בפרק זה – הפרשי הצמדה וריבית), עד לתשלומו.
44. (א) על החלטת המנהל לפי פרק זה ניתן לערער לבית משפט השלום שבו יושב נשיא בית משפט השלום; ערעור כאמור יוגש בתוך 30 ימים מיום שנמסרה למפר החלטת המנהל.

¹¹ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

(ב) אין בהגשת ערעור לפי סעיף קטן (א) כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך המנהל או שבית המשפט הורה על כך.

(ג) החליט בית המשפט לקבל ערעור שהוגש לפי סעיף קטן (א), לאחר ששולם העיצום הכספי לפי הוראות פרק זה, והורה על החזרת סכום העיצום הכספי ששולם או על הפחתת העיצום הכספי, יחזור הסכום ששולם או כל חלק ממנו אשר הופחת, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.

45. (א) הטיל המנהל עיצום כספי לפי פרק זה, יפרסם המנהל באתר האינטרנט של פרסום המשרד, את הפרטים שלהלן, בדרך שתבטיח שקיפות לגבי הפעלת שיקול דעתו בקבלת ההחלטה להטיל עיצום כספי:

(1) דבר הטלת העיצום הכספי;

(2) מהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי ונסיבות ההפרה;

(3) אם הופחת העיצום הכספי – הנסיבות שבשלן הופחת סכום העיצום הכספי ושיעור ההפחתה;

(4) פרטים על אודות המפר, הנוגעים לעניין;

(5) שמו של המפר – אם הוא תאגיד.

(ב) הוגש ערעור לפי סעיף 44, יפרסם המנהל את דבר הגשת הערעור ואת תוצאותיו.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א)5, המנהל רשאי לפרסם את שמו של מפר שהוא יחיד, אם סבר שהדבר נחוץ לצורך אזהרת הציבור.

(ד) על אף האמור בסעיף זה, לא יפרסם המנהל פרטים שהם בגדר מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998¹², וכן רשאי הוא שלא לפרסם פרטים לפי סעיף זה, שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור.

(ה) פרסום כאמור בסעיף קטן (א) בעניין עיצום כספי שהוטל על תאגיד יהיה לתקופה של ארבע שנים, ובעניין עיצום כספי שהוטל על יחיד – לתקופה של שנתיים.

(ו) השר רשאי לקבוע דרכים נוספות לפרסום הפרטים האמורים בסעיף קטן (א).

46. על מעשה אחד המהווה הפרה של הוראה מההוראות לפי חוק זה המנויות בסעיף 34 ושל הוראה מההוראות לפי חוק אחר, לא יוטל יותר מעיצום כספי אחד.

עיצום כספי בשל הפרה לפי חוק זה ולפי חוק אחר

47. (א) תשלום עיצום כספי לפי פרק זה לא יגרע מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה, המנויות בסעיף 34, המהווה עבירה.

שמירת אחריות פלילית

(ב) שלח המנהל למפר הודעה על כוונת חיוב, בשל הפרה המהווה עבירה כאמור בסעיף קטן (א), לא יוגש נגדו כתב אישום בשל אותה הפרה, אלא אם כן התגלו עובדות חדשות, המצדיקות זאת.

(ג) הוגש נגד אדם כתב אישום בשל הפרה המהווה עבירה כאמור בסעיף קטן (א), לא ינקוט נגדו המנהל הליכים לפי פרק זה בשל אותה הפרה, ואם הוגש כתב האישום בנסיבות האמורות בסעיף קטן (ב) לאחר שהמפר שילם עיצום כספי, יחזור לו הסכום ששולם, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלום הסכום עד יום החזרתו.

פרק ז': הוראות שונות

48. השר ממונה על ביצוע הוראות חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו.

ביצוע ותקנות

¹² ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

- שינוי התוספות 49. השר, לאחר התייעצות עם שר הבריאות ושר החקלאות ופיתוח הכפר ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את התוספות, ובלבד שלא יכלול בתוספות בעלי חיים שהם חייית בר מוגנת או ערך טבע מוגן.
- אגרות 50. השר, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי לקבוע אגרות בעד בחינות, בעד הגשת בקשה להכרה בתכנית הכשרה או בהשתלמות, בעד הגשת בקשה לרישיון או להיתר מיוחד לפי סעיף 58 או לחידושו, בעד השתתפות בהשתלמויות לפי הוראות סעיף 17 או לפי הוראות סעיף 58(ד)(3), ואגרת רישיון או אגרת היתר מיוחד.
- גביית קנסות ועיצומים כספיים והעברתם לקרן לשמירת הניקיון 51. (א) על גביית קנסות ועיצומים כספיים לפי חוק זה יחול חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995.¹⁵
(ב) קנס ועיצום כספי שהוטלו לפי חוק זה ישולמו לקרן לשמירת הניקיון כמשמעותה בחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984.¹⁴
- אי-תחולה ושמירת דינים 52. (א) הוראות חוק זה לא יחולו על הדברה של מזיקים על גופם של בני אדם או של בעלי חיים, על הדברה לצרכים חקלאיים בצמחים המיוצרים לצורך הפקת תוצרתם לשיווק ובמיתקנים שבהם נעשית בצמחים כאמור פעילות טיפול בתוצרת חקלאית, ועל הדברה במיתקנים המשמשים לגידול בעלי חיים; לעניין זה, "פעילות טיפול בתוצרת חקלאית" – גידול, קטיף ואיסוף של תוצרת חקלאית מן הצומח וכן אחסון במיתקני החקלאי, מיון, אריזה וסימון של תוצרת כאמור, כשהיא טרייה לאחר הקטיף או האיסוף ובלא עיבוד, וכן פעולות הבחלה או חיתוך שמתבצעות בבית אריזה של ירקות או פירות לפי חוק לפיקוח על ייצור הצמח ושיווקו, התשע"א-2011.¹⁵
(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), נקבע בהוראה לפי דין כי פעולה מסוימת שהוראות לפי אותו סעיף קטן חלות עליה, תבוצע בידי מדביר בלבד, יחולו הוראות חוק זה על אותה פעולה, בשינויים המחויבים.
(ג) אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מהוראות כל דין אחר, לרבות כל דין שעניינו שמירת הטבע, הגנה על בעלי חיים, עיסוק בחומרי הדברה, הדברה לצורך מניעת הפצה של מחלות, ובכלל זה מחלות מבעלי חיים במקום החוקתם, או בטיחות בעבודה, ובכלל זה דינים אלה:

- (1) חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954;¹⁶
- (2) פקודת הכלבת, 1934;¹⁷
- (3) פקודת בריאות העם, 1940;¹⁸
- (4) חוק להגנת חייית הבר;
- (5) חוק הגנת הצומח, התשט"ז-1957;¹⁹
- (6) חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968;²⁰
- (7) פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל-1970;²¹

¹⁵ ס"ח התשנ"ה, עמ' 170.

¹⁴ ס"ח התשמ"ד, עמ' 142.

¹⁵ ס"ח התשע"א, עמ' 1075.

¹⁶ ס"ח התשי"ד, עמ' 202.

¹⁷ ע"ר 1934, תוס' 1, עמ' (ע) 242, (א) 242.

¹⁸ ע"ר 1940, תוס' 1, עמ' (ע) 191, (א) 239.

¹⁹ ס"ח התשט"ז, עמ' 79.

²⁰ ס"ח התשכ"ח, עמ' 204.

²¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 16, עמ' 337.

(8) פקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985²²;

(9) חוק החומרים המסוכנים;

(10) חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד-1994²³;

(11) חוק גנים לאומיים.

תחולה על
המדינה

53. (א) חוק זה יחול על המדינה.

(ב) הוראות סעיף 19 לחוק הגנת הסביבה יחולו לעניין חוק זה, בשינויים אלה: הנוהל כמשמעותו באותו סעיף ייקבע לאחר התייעצות עם השר הממונה כהגדרתו בסעיף 10 לאותו חוק; נוהל ראשון כאמור ייקבע בתוך 90 ימים מיום פרסומו של חוק זה.

תיקון חוק בתי
משפט לעניינים
מינהליים - מס' 95

54. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000²⁴, בתוספת הראשונה, בפרט 21, בסופו יבוא:

"(28) חוק הסדרת העיסוק בהדברה תברואית, התשע"ו-2016.

תיקון חוק הגנת
הסביבה (סמכויות
פיקוח ואכיפה)
- מס' 4

55. בחוק הגנת הסביבה (סמכויות פיקוח ואכיפה), התשע"א-2011²⁵ -

(1) בסעיף 2, אחרי ההגדרה "כלי תחבורה" יבוא:

"ממונה הגנת הסביבה" - ממונה שמונה לפי סעיף 4א;

(2) בכותרת פרק ב', בסופה יבוא "וממוני הגנת הסביבה";

(3) בסעיף 3, אחרי "בתוספת" יבוא "הראשונה";

(4) בסעיף 4, בכותרת השוליים, בסופה יבוא "מפקח הגנת הסביבה";

(5) אחרי סעיף 4 יבוא:

4א. "מינוי של ממוני
הגנת הסביבה
השר רשאי למנות, מבין עובדי משרדו, ממוני הגנת הסביבה שיהיו נתונות להם הסמכויות לפי סעיף 5, כולן או חלקן, לשם ביצוע הוראות לפי החיקוקים המנויים בתוספת השנייה, כולם או חלקם.

4ב. תנאים למינוי ממונה
הגנת הסביבה
לא ימונה ממונה הגנת הסביבה לפי הוראות סעיף 4א, אלא אם כן מתקיימים בו כל אלה:

(1) הוא לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי, לדעת השר, להיות ממונה הגנת הסביבה;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי סעיף 5, כפי שהורה השר;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים כפי שהורה השר;

(6) בכותרת פרק ג', בסופה יבוא "וממוני הגנת הסביבה";

(7) בסעיף 5, בכל מקום, אחרי "בתוספת" יבוא "הראשונה או בתוספת השנייה" ואחרי "מפקח הגנת הסביבה" יבוא "או ממונה הגנת הסביבה";

(8) בסעיף 6, אחרי "בתוספת" יבוא "הראשונה";

²² ס"ח התשמ"ה, עמ' 84.

²³ ס"ח התשנ"ד, עמ' 56.

²⁴ ס"ח התש"ס, עמ' 190; התשע"ו, עמ' 533.

²⁵ ס"ח התשע"א, עמ' 738; התשע"ד, עמ' 394.

(9) בסעיף 8 –

(א) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "וממונה הגנת הסביבה";

(ב) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם על ממונה הגנת הסביבה, בשינויים המחויבים ובשינוי זה: בפסקה (1), הסיפה החל במילה "ולובש" – לא תחול";

(10) בסעיף 8א(ב), אחרי "בתוספת" יבוא "הראשונה";

(11) בסעיף 11, אחרי "מפקח הגנת הסביבה" יבוא "או ממונה הגנת הסביבה";

(12) בסעיף 12, אחרי "מפקח הגנת הסביבה" יבוא "או ממונה הגנת הסביבה";

(13) בסעיף 13 –

(א) בסעיף קטן (א), בכל מקום, אחרי "מפקח הגנת הסביבה" יבוא "או ממונה הגנת הסביבה";

(ב) בסעיף קטן (ב), אחרי "המפקח" יבוא "או הממונה, לפי העניין";

(14) בסעיף 14, אחרי "מפקח הגנת הסביבה" יבוא "או ממונה הגנת הסביבה" ובמקום "את זימונו לחקירה" יבוא "הפעלת סמכויות הפיקוח והאכיפה כלפיו לפי חוק זה";

(15) בסעיף 15, אחרי "מפקח הגנת הסביבה" יבוא "או ממונה הגנת הסביבה";

(16) בסעיף 16 –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) ברישה, אחרי "למפקח הגנת הסביבה" יבוא "או לממונה הגנת הסביבה";

(2) בפסקה (1), אחרי "למפקח" יבוא "הגנת הסביבה או לממונה הגנת הסביבה";

(3) בפסקה (2), אחרי "מפקח הגנת הסביבה" יבוא "או ממונה הגנת הסביבה" ואחרי "למפקח" יבוא "לממונה";

(ב) בסעיף קטן (ב), אחרי "למפקח הגנת הסביבה" יבוא "לממונה הגנת הסביבה" ובמקום "המפקח בכך" יבוא "אותו בכך";

(17) בסעיף 38 –

(א) בכותרת השוליים, אחרי "התוספת" יבוא "הראשונה והתוספת השנייה";

(ב) האמור בו יסומן "(א)" ובו, אחרי "התוספת" יבוא "הראשונה";

(ג) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) השר רשאי לשנות את התוספת השנייה, בצו, בהסכמת השר הממונה על החיקוק שלגביו מתבקש השינוי, ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת";

(18) בסעיף 39, אחרי "מפקח הגנת הסביבה" יבוא "או ממונה הגנת הסביבה";

(19) בסעיף 40, בכל מקום, אחרי "בתוספת" יבוא "הראשונה";

(20) בסעיף 41(ב), אחרי "בתוספת" יבוא "הראשונה ובתוספת השנייה";

(21) בתוספת –

(א) בכותרת, אחרי "תוספת" יבוא "ראשונה";

(ב) אחרי פרט 25 יבוא:

"26. חוק הסדרת העיסוק בהדברה תברואית, התשע"ו-2016";

(22) אחרי התוספת הראשונה יבוא:

"תוספת שנייה"

(סעיף 4א)

1. חוק הסדרת העיסוק בהדברה תברואית, התשע"ו-2016."

פרק ח': תחילה והוראות מעבר

56. תחילתו של חוק זה ביום כ"ד באייר התשע"ו (1 ביוני 2016) (להלן – יום התחילה).

57. (א) בפרק זה –

"חוקים" – חוקים המנויים בתוספת הראשונה ובתוספת השנייה;

"מכרסמים" – מכרסמים המנויים בתוספת הראשונה ובתוספת השנייה;

"תקנות הדברת מזיקים" – תקנות רישוי עסקים (הדברת מזיקים), התשל"ה-1975²⁶, כנוסחן ערב יום התחילה.

(ב) מי שערב יום התחילה היה בידו היתר לפי תקנות הדברת מזיקים כמפורט בפסקאות שלהלן, יראו אותו כמי שיש בידו רישיון מדביר המנוי לצד אותו היתר, עד תום תקופת ההיתר שבידו או עד תום שלוש שנים מיום התחילה, לפי המאוחר, אלא אם כן הרישיון בוטל או הותלה קודם לכן לפי הוראות חוק זה:

(1) היתר קטילת חרקים בלבד – רישיון מדביר במבנים ובשטח פתוח המוגבל להדברת מזיקים שהם חרקים;

(2) היתר קטילת מכרסמים בלבד – רישיון מדביר במבנים ובשטח פתוח המוגבל להדברת מזיקים שהם מכרסמים;

(3) היתר קטילת חרקים והיתר קטילת מכרסמים – רישיון מדביר במבנים ובשטח פתוח;

(4) היתר איור – רישיון מדביר באיור.

(ג) על חידוש רישיון של מי שרואים אותו כמי שיש בידו רישיון מדביר לפי הוראות סעיף קטן (ב), יחולו ההוראות לפי חוק זה; ואולם חידוש הרישיון של מי שרואים אותו כמי שיש בידו רישיון מדביר כאמור בפסקאות (1) או (2) שבסעיף קטן (ב) יהיה רק לרישיונות כמפורט באותן פסקאות, לפי העניין, אלא אם כן התקיימו במבקש חידוש הרישיון התנאים לפי חוק זה לקבלת רישיון אחר.

58. (א) על אף האמור בסעיפים 3 ו-6, מי שערב יום התחילה עבד כעובד הדברה כהגדרתו בתקנות הדברת מזיקים (בפרק זה – עובד הדברה) רשאי לסייע למדביר בביצוע הדברה ומדביר רשאי להסתייע בעובד הדברה כאמור, גם אם לא מתקיימים התנאים שבסעיף 6, עד תום שלוש שנים מיום התחילה, וימשיכו לחול לגבי המדביר המסתייע ועובד ההדברה הוראות סימן ה' לפרק ג' לאותן תקנות בשינויים המחויבים ובשינוי זה: הסמכויות הנתונות למנהל לפי תקנה 40 יהיו נתונות לרשם לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת.

הוראות מעבר לעניין עובדי הדברה

²⁶ ק"ת התשל"ה, עמ' 1184.

(ב) על אף האמור בסעיף 7(א)(5)(א), הרשם רשאי להכיר בתקופת עבודה של עובד הדברה לעניין עיסוק בפועל בהדברה כאילו היה בידו רישיון, ובלבד שהוכיח, להנחת דעתו של הרשם, כי עבד כדין ערב יום התחילה במשך חמש שנים לפחות, באופן מקצועי מספק.

(ג) על אף האמור בסעיפים 3 ו-6, הרשם רשאי לתת היתר מיוחד לביצוע פעולות הדברה מסוימות כמפורט להלן, גם אם לא מתקיימים התנאים לפי סעיף 6, ובלבד שהתקיימו התנאים בסעיף קטן (ד)(1):

(1) למי שהועסק ערב יום התחילה ברשות מקומית כעובד הדברה במשך עשר שנים לפחות – היתר מיוחד לביצוע פעולות הדברה מסוימות במסגרת עבודתו ברשות המקומית; תוקפו של ההיתר המיוחד יהיה עד ליום שבו יחדל עובד ההדברה שניתן לו ההיתר לעבוד ברשות המקומית שבה עבד בעת קבלת ההיתר, אלא אם כן בוטל קודם לכן;

(2) למי שהועסק ערב יום התחילה כעובד הדברה במשך עשר שנים לפחות, ובתוך שבע שנים מיום התחילה הוא עשוי להגיע לגיל הפרישה כהגדרתו בחוק גיל פרישה, התשס"ד-2004²⁷ – היתר מיוחד שתוקפו יהיה לתקופה שיקבע בו הרשם, אשר לא תפחת משנה, ויהיה ניתן לחדשו לתקופות נוספות, ובלבד שסך כל התקופות לא יעלה על שבע שנים מיום שניתן ההיתר לראשונה;

הרשם יכול בהיתר המיוחד פעולות בעלות סיכון נמוך לציבור ולסביבה, ולעניין עובדי הדברה ברשויות מקומיות – פעולות הנעשות על ידי הרשות המקומית לשם מילוי תפקידיה על פי דין, והכול כפי שקבע השר בצו לעניין זה.

(ד) (1) היתר מיוחד כאמור בסעיף קטן (ג) יינתן אם התקיימו כל אלה:

(א) עובד ההדברה הגיש לרשם בתוך שנה מפרסום הצו כאמור בסעיף קטן (ג) בקשה להיתר מיוחד, שתכלול מידע ומסמכים המעידים על עבודתו וניסיונו בביצוע הפעולות, ורשאי הרשם לבחון את בקיאותו בביצוע עבודות כאמור טרם מתן ההיתר המיוחד;

(ב) עובד ההדברה לא הורשע בעבירה פלילית אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לקבל היתר מיוחד;

(ג) עובד ההדברה מקבל הנחיות לביצוע העבודות ממדביר בעל רישיון מתאים לפי חוק זה.

(2) הרשם ירשום במרשם לפי סעיף 13 עובד הדברה שניתן לו היתר מיוחד לפי סעיף זה.

(3) הרשם יהיה רשאי להתנות את ההיתר המיוחד בתנאים, לרבות לעניין השתתפות בהשתלמויות.

(4) הוראות חוק זה, למעט הוראות סעיפים 3, 4, 6 עד 9, 17, 21 ו-22, יחולו על מי שבידו היתר מיוחד לעניין פעולות ההדברה שנקבעו בהיתר המיוחד שניתן לו, כאילו היה בידו רישיון מדביר, בשינויים המחויבים ולפי העניין.

59. (א) על אף האמור בסעיף 7(א)(4) –

הוראת מעבר לעניין בחינות

(1) עד תום שישה חודשים מיום התחילה, רשאי הרשם לתת רישיון מדביר למבקש אף אם לא קיבל הכשרה כאמור בסעיף 7(א)(4), ובלבד שעמד בבחינות שערך הרשם, כמפורט להלן:

²⁷ ס"ח התשס"ד, עמ' 46.

(א) רישיון מדביר במבנים ובשטח פתוח המוגבל להדברת מזיקים שהם חרקים בלבד – מי שעמד בבחינות שנערכו לפי הוראות תקנה 22 לתקנות הדברת מזיקים והתוספת השנייה לאותן תקנות;

(ב) רישיון מדביר במבנים ובשטח פתוח המוגבל להדברת מזיקים שהם מכרסמים בלבד – מי שעמד בבחינות שנערכו לפי הוראות תקנה 22 לתקנות הדברת מזיקים והתוספת השלישית לאותן תקנות;

(ג) רישיון מדביר במבנים ובשטח פתוח – מי שעמד בבחינות שנערכו לפי הוראות תקנה 22 לתקנות הדברת מזיקים, התוספת השנייה והתוספת השלישית לאותן תקנות;

(ד) רישיון מדביר באיוד – מי שעמד בבחינות שנערכו לפי הוראות תקנה 22 לתקנות הדברת מזיקים והתוספת הרביעית לאותן תקנות;

(2) כל עוד לא הותקנו תקנות לפי סעיף 7(א)(4), אך לא יאוחר מתום שלוש שנים מיום התחילה, רשאי הרשם לתת רישיון מדביר למבקש, אף אם לא קיבל הכשרה כאמור בסעיף 7(א)(4), ובלבד שעמד בבחינות שערך הרשם לעניין הרישיון שביקש, בהתאם לרשימת נושאי הבחינות ומתכונתן שיפרסם הרשם באתר האינטרנט של המשרד, ואשר יועמדו לעיון הציבור במשרד לא יאוחר מארבעה חודשים מיום התחילה; הודעה על פרסום הרשימה תפורסם ברשומות.

(ב) כל עוד לא הותקנו תקנות לפי סעיף 50, תשולם אגרה בעבור השתתפות בבחינות כמפורט להלן:

(1) בעבור בחינות לרישיון מדביר בדירות, לרישיון מדביר צבאי ולהיתר מיוחד כאמור בסעיף 58 – 150 שקלים חדשים;

(2) בעבור בחינות לרישיון מדביר במבנים ובשטח פתוח ולרישיון מדביר באיוד – 300 שקלים חדשים.

(ג) מי שקיבל רישיון לאחר שעמד בבחינות לפי פסקאות משנה (א) או (ב) שבסעיף קטן (א)(1), וביקש לחדש את רישיונו, יחודש רישיונו כמפורט באותן פסקאות משנה, לפי העניין, אלא אם כן התקיימו בו התנאים לפי חוק זה לקבלת רישיון אחר.

60. (א) כל עוד לא הותקנו תקנות לפי סעיף 7(ב) אך לא יאוחר מתום שלוש שנים מיום התחילה, תוגש בקשה לרישיון מדביר או לחידושו לרשם, בטופס בקשה שיפרסם הרשם באתר האינטרנט של המשרד ואשר יועמד לרשות הציבור גם בלשכות המחוזיות של המשרד; הבקשה תוגש בשני עותקים ויצורפו אליה כל המסמכים הנדרשים.

הוראות מעבר לעניין הגשת בקשה ואגרות

(ב) כל עוד לא הותקנו תקנות לפי סעיף 50 בעבור הגשת בקשה למתן רישיון או לחידושו, תשולם אגרה כמפורט להלן:

(1) בעבור רישיון מדביר בדירות, רישיון מדביר צבאי והיתר מיוחד כאמור בסעיף 58 – 250 שקלים חדשים;

(2) בעבור רישיון מדביר במבנים ובשטח פתוח ורישיון מדביר באיוד – 500 שקלים חדשים.

61. החובות, ההגבלות והתנאים שנקבעו בתקנות 6 עד 13 ו-14(א) עד (ג) ו-11, 41, 42 ו-44 לתקנות הדברת מזיקים, יראו אותם, בשינויים המחויבים, לעניין חוק זה, לרבות לעניין פרקים ה' ו'ו', כחובות, הגבלות ותנאים החלים על מדביר ועל מפעיל שנקבעו לפי סעיף 16(א) לחוק זה, כל עוד לא שוננו או בוטלו לפי חוק זה, אך לא יאוחר מתום שלוש שנים מיום התחילה.

שמירת תוקף תקנות הדברת מזיקים

62. תקנות ראשונות לפי סעיף 16(א), בעניינים המפורטים בו, יותקנו בתוך שלוש שנים מיום התחילה.

תוספת ראשונה

(ההגדרה "מזיקים" שבסעיף 2

וההגדרות "חרקים" ו"מכרסמים" שבסעיף 57)

בתוספת זו –

"מבנה" – מבנה מכל סוג שהוא, לרבות בית מגורים, מחסן ומבנה זמני וכן חצר הצמודה להם שאינה מיועדת לשימוש הציבור, מערכות ביוב ציבוריות, כלי תחבורה ומכולה לאחסון;

"תחום יישוב" – מבנים ושטחים פתוחים המצויים באזור בנוי המשמש בני אדם, דרך קבע, למגורים, תעסוקה, מסחר או פנאי, לרבות שטח פתוח במרחק של עד 25 מטרים מהמבנה הקיצון באותו אזור, וכן אזורים המשמשים את הציבור דרך קבע לפעילות פנאי, כגון חניוני נופש ופארקים, גם אם הם מחוץ לתחום האזור הבנוי כאמור, והכול למעט סביבה טבעית.

חלק א' – חסרי חוליות

1. חרקים הגורמים למפגע – מעבירי מחלות ומוצצי דם

(א) זבוב הבית;

(ב) זבובי חול;

(ג) יתושים מוצצי דם;

(ד) פרעושים – כשהם בתחום יישוב;

(ה) פשפש המיטה – כשהוא במבנה;

(ו) קרציות וקרציונים – כשהם בתחום יישוב.

2. חרקים הגורמים למפגע – עוקצים וארסיים

(א) דבורת הדבש הננסית;

(ב) נמלי אש;

(ג) נמלים נוודיות;

(ד) צרעה מזרחית, צרעה גרמנית וצרעת פלך – כשהן בתחום יישוב;

(ה) תהלוכן האורן.

3. מזיקים הגורמים לאי-נוחות – חרקים

(א) זבובי בשר, כגון בודהקן כחול – כשהם בתחום יישוב;

(ב) זבובי רפש, כגון זבוב הבית הקטן – כשהם בתחום יישוב;

(ג) נמלים – כשהן במבנה;

(ד) פסוקאים – כשהם במבנה;

(ה) תיקן אמריקני, תיקן גרמני ותיקן בתיים (תיקן פסים חום) – כשהם במבנה.

4. מזיקים אחרים הגורמים לאי-נוחות

(א) חילזון אפריקני ענק.

5. **חרקים הגורמים למטרד – מזיקים לרכוש**
- (א) חיפושיות מזיקות לרכוש כגון חיפושיות עץ, נייר בד ועור – כשהן במבנה;
(ב) טרמיטים – כשהם בתחום יישוב;
(ג) עשי בגדים – כשהם במבנה.

6. **חרקים הגורמים למטרד – מזיקים למוצרים מעובדים שהם מזון**
- (א) אקריות ופסוקאים – כשהם במבנה וכשהם נלווים למזיקים אחרים;
(ב) חיפושיות מחסן – כשהן במבנה;
(ג) עשי מזון – כשהם במבנה.

חלק ב' – חולייתנים הגורמים למפגע או למטרד

7. **מכרסמים הגורמים למפגע או למטרד**
- (א) חולדת החוף וחולדה מצויה – כשהן בתחום יישוב;
(ב) עכבר מצוי – כשהוא בתחום יישוב.

8. **חולייתנים אחרים הגורמים למפגע או למטרד**
- (א) דרור הבית – כשהוא בתחום יישוב;
(ב) יונת הבית – כשהיא בתחום יישוב;
(ג) עורב הודי ועורב אפור – כשהם בתחום יישוב.

חלק ג' – מזיקים בתנאים מיוחדים

9. **חרקים**
- (א) פרוקי רגליים ארסיים או עוקצים כגון עקרבים, עכבישים ונדלים – כשהם בבית מגורים ובחצרים הצמודים לו או כשהם מופיעים במופע חריג והמוני בשטחים פתוחים בתחום יישוב;
(ב) דבורת הדבש – כאשר נחיל שלה מתנחל במבנה ולא ניתן לנקוט אמצעים לסילוקו לפי דין אחר;
(ג) אוכלוסייה של פרוקי רגליים מאותו המין כגון טחביות, רבי רגל, פשפשים, או סרחן חום – כשהיא מופיעה במופע חריג והמוני בתחום יישוב, במקום שבו היא גורמת בפועל למטרד.

10. **מכרסמים**
- (א) אוכלוסייה של מכרסמים מהמינים מריון מצוי, נברן, חולד או נוטריה – כשהיא מופיעה בתחום יישוב.

תוספת שנייה

(סעיף 4)

1. **חרקים**
- (א) דבורת הדבש;
(ב) טרמיטים;

(ג) פשפש המיטה;

(ד) תהלוכה האורן.

אבי גבאי
השר להגנת הסביבה

בנימין נתניהו
ראש הממשלה

יולי יואל אדלשטיין
יושב ראש הכנסת

ראובן ריבלין
נשיא המדינה

חוק חופשה שנתית (תיקון מס' 15 והוראת שעה), התשע"ו-2016*

1. תיקון סעיף 3 בחוק חופשה שנתית, התשי"א-1951' (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 3(א) –
- (1) בפסקה (1), במקום "מ"4 יבוא "מ"5" ובמקום "14" יבוא "16";
- (2) פסקה (2) – תימחק.
2. תחילה והוראת שעה
- (א) תחילתו של סעיף 1 ביום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017) (להלן – יום התחילה).
- (ב) בתקופה שמיום כ"ה בסיוון התשע"ו (1 ביולי 2016) ועד ליום התחילה יקראו את סעיף 3(א)(1) לחוק העיקרי כך שבמקום "14" יבוא "15".

בנימין נתניהו
ראש הממשלה
ושר הכלכלה והתעשייה

יולי יואל אדלשטיין
יושב ראש הכנסת

ראובן ריבלין
נשיא המדינה

* התקבל בכנסת ביום כ"ט בשבט התשע"ו (8 בפברואר 2016); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הכנסת – 613, מיום כ"ג בטבת התשע"ו (4 בינואר 2016), עמ' 32.
1 ס"ח התשי"א, עמ' 234; התשע"ד, עמ' 603.